

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.10.3.2025

Krzysztof Baranowski
Starosta Lipnowski
Starostwo Powiatowe w Lipnie
ul. Sierakowskiego 10 B
87-600 Lipno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/050 - Realizacja przez samorządowe jednostki organizacyjne obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-131 Bydgoszcz
tel. 48525675800, lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Lipnie ¹ , 87-600 Lipno, ul. Sierakowskiego 10 B
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Baranowski – Starosta Lipnowski ² , od 7 grudnia 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.2. Prowadzenie działalności przy spełnianiu wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych ³ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Andrzej Grzymysławski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/39/2024 z 14 marca 2025 r.2. Grzegorz Piotrowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LBY/40/2024 z 14 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 1-4, 251-252)

¹ Dalej: „Starostwo”.

² Dalej: „Starosta”.

³ Czynności kontrolne w jednostce zakończono 18 kwietnia 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia podejmowanie przez Starostwo działań mających na celu przygotowanie go do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami, w szczególności wyznaczenie przez Starostę koordynatora do spraw zapewnienia dostępności oraz określenie jego zadań, a także opracowanie i wdrożenie planów działania na rzecz poprawy zapewnienia ww. dostępności.

Jako nieprawidłowe oceniono ponad dwuletnie opóźnienie w publikacji planu działania na lata 2023-2025 oraz nieokreślenie w dziewięciu z 13 objętych badaniem umów warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie powierzonych na podstawie tych umów zadań publicznych lub udzielonych zamówień publicznych.

Działania Starostwa, podejmowane w celu poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, były najbardziej skuteczne w obszarze architektonicznym. Jednak jako niewystarczającą uznano informację o rozkładzie pomieszczeń jednego budynku, która powinna zostać zamieszczona co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy.

Nie zapewniono wymaganego poziomu dostępności cyfrowej. Funkcjonująca od 2014 r. strona wizytówkowa Starostwa, pomimo podjętych działań, nie została odpowiednio dostosowana i nie spełniała istotnych standardów w tym zakresie.

W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej, podjęte działania nie zapewniały realizacji wymagań ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych⁶. Zakupiono trzy pętle indukcyjne i uruchomiono wymagane formy komunikacji ze Starostwem. Jednak na stronach internetowych nie zamieszczano informacji o zakresie działalności Starostwa przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami w formie dostępnej dla tych osób.

Stwierdzono również braki i niezetelne informacje zawarte w deklaracjach dostępności stron internetowych i raportach o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1440, dalej: „UDC”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Przygotowanie do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie z art. 14 ust. 1 i art. 59 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁸, Starosta z dniem 28 września 2020 r.⁹ wyznaczył Sekretarza Powiatu w Lipnie¹⁰, jako osobę pełniącą funkcję koordynatora do spraw zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Starostwie Powiatowym w Lipnie i jednostkach organizacyjnych Powiatu Lipnowskiego¹¹. Dane kontaktowe Koordynatora, zgodne ze stanem faktycznym, zostały opublikowane na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Powiatu Lipnowskiego¹² 31 marca 2023 r. Koordynator wskazał, że powyższe dane opublikowano na stronie BIP niezwłocznie po jego wyznaczeniu, ale w związku z przejściem Starostwa na system BIPLO VIP¹³ niektóre treści, jak daty i miejsce ich ulokowania nie zostały podczas migracji z poprzedniej strony przeniesione z pełną dokładnością. Dlatego konieczne było przenoszenie i porządkowanie niektórych artykułów, co mogło być powodem różnic w datach publikacji.

(akta kontroli str. 253-279, 284-296)

1.2. Starosta w zarządzeniu w sprawie wyznaczenia koordynatora określił zadania Koordynatora w zakresie zgodnym z art. 14 ust. 2 UZD. Mierniki realizacji ww. zadań były określone, jako mierniki rezultatu¹⁴ w opracowanym przez Koordynatora Planie działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez Starostwo powiatowe w Lipnie na lata 2020-2022¹⁵.

(akta kontroli str. 127-138, 254-258)

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1411, dalej: „UZD”.

⁹ Tj. z dniem wydania zarządzenia nr 63/2020 Starosty Lipnowskiego z 28 września 2020 r. w sprawie wyznaczenia koordynatora do spraw dostępności w Powiecie Lipnowskim, zmienionym zarządzeniem nr 70/2020 Starosty Lipnowskiego z dnia 23 października 2020 r. w sprawie wyznaczenia koordynatora do spraw zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Starostwie Powiatowym w Lipnie i jednostkach organizacyjnych Powiatu Lipnowskiego (dalej: „zarządzenie w sprawie wyznaczenia koordynatora”).

¹⁰ Dalej: „Sekretarz”.

¹¹ Dalej: „Koordynator”. Osoba pełniąca ww. funkcję posiadała wykształcenie wyższe magisterskie w zakresie prawa.

¹² Tj., na stronie <https://bip.lipnowski.powiat.pl/> (dalej: „strona BIP”).

¹³ Na podstawie umowy z 24 października 2022 r. o korzystanie z usług BIPLO.

¹⁴ Tj., jako efekty (skutki) działań na rzecz zwiększenia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, zaplanowanych do realizacji w określonych ramach czasowych i finansowych.

¹⁵ Dalej: „plan działania na lata 2020-2022”, opracowany na podstawie art. 14 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 6 UZD.

1.3. Powyższy plan działania, stosownie do art. 14 ust. 3 UZD, obejmował analizę stanu zapewnienia w Starostwie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz planowane działania w zakresie poprawy tej dostępności.

Ujęta w planie analiza była przeprowadzona przez Koordynatora w oparciu o wyniki własnych badań dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.

W Starostwie nie konsultowano wyników ww. badań z przedstawicielami osób ze szczególnymi potrzebami.

W planie działania były określone: sposób realizacji zadań w zakresie poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, ramy czasowe i finansowe realizacji tych zadań (harmonogram) oraz osoby i komórki organizacyjne odpowiedzialne za wdrożenie poszczególnych działań.

W zakresie dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej w ww. planie przewidziano działania w celu wprowadzenia w latach 2021-2022 rozwiązań zapewniających minimalne wymagania dostępności, obejmujące m.in.:

- organizację punktu obsługi klienta na parterze budynku Starostwa przy ul. Sierakowskiego 10B w Lipnie dla spraw prowadzonych w biurach znajdujących się na pierwszym piętrze budynku, wykonanie toalety dla osób ze szczególnymi potrzebami¹⁶;
- przeniesienie wydziału komunikacji i transportu Starostwa do budynku przy ul. Sierakowskiego 10C w Lipnie, przystosowanego do obsługi osób ze szczególnymi potrzebami;
- zapewnienie informacji o rozkładzie pomieszczeń w budynku w sposób wizualny¹⁷;
- umożliwienie kontaktu osobom z niepełnosprawnością słuchu poprzez udostępnienie na stronie internetowej Starostwa adresu poczty elektronicznej Starostwa lub Koordynatora oraz opracowanie wewnętrznej procedury przekazywania wiadomości od ww. osób do właściwych komórek organizacyjnych;
- wyposażenie stanowisk pracy w narzędzia umożliwiające kontakt z osobami ze szczególnymi potrzebami (ramki do podpisu, lupy itp.);
- opracowanie i publikację na stronach internetowych Starostwa plików tekstowych odczytywanych maszynowo.

W zawartej w planie działania analizie stanu zapewnienia dostępności cyfrowej określono, że Starostwo zapewnia dostępność cyfrową zgodnie z UDC, a strona wizytówkowa tego podmiotu (www.lipnowski.powiat.pl)¹⁸ spełnia wymagania określone w normie EN 301 549 V2.1.2, co według wyjaśnień Starosty miało charakter deklaracyjny. Ponadto wskazano, że w zakresie usług cyfrowych Starostwo zapewnia alternatywne formy kontaktu, w tym telefoniczne, korespondencyjne i elektroniczne. Jednocześnie, w harmonogramie realizacji

¹⁶ W ramach remontu budynku, zaplanowanego do realizacji w latach 2021-2022, za kwotę ok. 40 tys. zł.

¹⁷ Działanie zaplanowane do realizacji w 2022 r. za kwotę 1,5 tys. zł.

¹⁸ Dalej: „strona wizytówkowa Powiatu”.

zadań przewidziano działania mające na celu poprawę dostępności treści stron internetowych Powiatu, obejmujące m.in.:

- przegląd i aktualizację deklaracji dostępności na stronach internetowych;
- uzupełnienie o napisy filmów publikowanych w serwisach internetowych;
- szkolenie pracowników tworzących dokumenty cyfrowe oraz dostosowanie dokumentów znajdujących się na stronach internetowych do wymagań ustawy o dostępności cyfrowej.

Treść planu działania została opublikowana na stronie BIP 19 marca 2025 r. Koordynator wskazał¹⁹, że plan działania na lata 2020-2022 został opublikowany na stronie BIP zaraz po jego sporządzeniu, tj. 18 stycznia 2021 r., ale w związku z przejściem Starostwa na system BIPLO VIP niektóre treści, jak daty i miejsce ich ulokowania nie zostały podczas migracji danych z poprzedniej strony przeniesione z pełną dokładnością. Dlatego konieczne było przenoszenie i porządkowanie niektórych artykułów, co mogło być powodem różnic w datach publikacji.

Opracowany przez Koordynatora w styczniu i zaktualizowany we wrześniu 2023 r. „Plan działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez Starostwo powiatowe w Lipnie na lata 2023-2025”²⁰ określał rodzaj, sposób i termin realizacji działań na rzecz poprawy dostępności w zakresie m.in.:

- zapewnienia dostępu do budynku Starostwa w Lipnie przy ul. Sierakowskiego 10a osobom na wózkach inwalidzkich;
- wprowadzenia zasad ewakuacji i doposażenia obiektów w sprzęt ewakuacyjny dla osób z niepełnosprawnościami;
- zakupu pętli indukcyjnej oraz urządzeń do powiększania i odsłuchiwania przeglądanych dokumentów;
- przeprowadzenia analizy dostępności budynków Starostwa przez podmiot zewnętrzny;
- wyznaczenia miejsca parkingowego dla osób z niepełnosprawnościami przy budynku Starostwa w Lipnie przy ul. Sierakowskiego 10a;
- montażu poręczy przy schodach zewnętrznych do budynku oraz kontrastowego oznaczenia schodów i pochylni;
- wyposażenia budynków w panele tyflograficzne i tabliczki brajlowskie;
- zapewnienia dostępu do tłumacza języka migowego;
- opracowania i wprowadzenia procedur oraz przeszkolenia pracowników Starostwa w zakresie dotyczącym procedury wstępu na teren obiektu osoby z psem asystującym.

Treść ww. planu opublikowano na stronie BIP 2 kwietnia 2025 r.²¹

¹⁹ W odpowiedzi na pytania kontrolerów NIK, adresowane w trakcie niniejszej kontroli do Starosty, wyjaśnień udzielił każdorazowo Sekretarz Powiatu, pełniący funkcję Koordynatora.

²⁰ Dalej: „plan działania na lata 2023-2025”.

²¹ Zagadnienie to przedstawiono szerzej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

W marcu 2023 r., na zlecenie Starostwa została przeprowadzona przez podmiot zewnętrzny analiza dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej budynków Starostwa zlokalizowanych w Lipnie przy ul. Jana Sierakowskiego 10a, 10b i 10c oraz przy ul. Adama Mickiewicza 58 wraz z parkingami i dojściem do tych budynków. W wyniku ww. analizy określono elementy budynków i przyległej infrastruktury spełniające i niespełniające wymagań dostępności oraz zalecenia w celu zapewnienia tej dostępności, m.in. poprzez: prawidłowe wytyczenie i oznakowanie miejsc parkingowych, zniwelowanie różnic poziomów na połączeniu chodnika z parkingiem i terenem wokół budynków, umieszczenie przy drzwiach do budynków tabliczek informacyjnych w formie wizualnej oraz dotykowej, wyrównanie oraz oznaczenie kontrastowe i fakturowe stopni schodowych, umieszczenie w strefie wejścia planów dotykowych pomieszczeń w budynkach, montaż i prawidłowe oznakowanie poręczy podwójnych przy pochylni i schodach, montaż dźwigu osobowego zapewniającego dostęp osobom na wózkach inwalidzkich do wszystkich kondygnacji budynków, prawidłowe wyposażenie toalet, zapewnienie sprzętu do ewakuacji osób z niepełnosprawnościami z wyższych kondygnacji budynków, zapewnienie tłumaczenia w języku migowym, opracowanie i wprowadzenie procedury wstępu na teren obiektu osoby z psem asystującym oraz zapoznanie pracowników z tą procedurą.²²

Wyniki ww. analizy nie zostały opublikowane na stronie BIP i stronie wizytówkowej Powiatu.

W Starostwie nie przeprowadzono konsultacji wyników własnych i zleconych analiz stanu dostępności z przedstawicielami osób ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 127-243, 529-536)

1.4. Starostwo po 20 września 2019 r., tj. po wejściu w życie UZD nie opracowywało dokumentów strategicznych lub operacyjno-wdrożeniowych, innych niż plany działania.

(akta kontroli str. 284-296)

1.5. W treści dziewięciu z 13 objętych badaniem umów²³, na podstawie których powierzono podmiotom innym niż podmioty publiczne realizację zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych lub udzielono zamówień publicznych, nie było określonych warunków służących zapewnieniu

²² Stan realizacji ww. zaleceń oraz zadań określonych w planach działania na lata 2020-2022 i 2023-2025 przedstawiono (w zakresie objętym badaniem) w obszarze 2. wystąpienia pokontrolnego.

²³ Badaniem objęto umowy zawarte: 13 lutego 2023 r. w przedmiocie budowy budynku mieszkalno-usługowego w Lipnie (ZmZ.273.1.2023), 22 marca 2022 r. w przedmiocie budowy budynku szkoły muzycznej wraz z salą koncertową w Lipnie (ZmZ.273.2.2022), 28 października 2024 r. w przedmiocie wykonania dokumentacji projektowej w celu realizacji zadania „Budowa Powiatowego Centrum rekreacji i Sportu w Lipnie” (AG.032.5.16.2024), 24 października 2022 r. w przedmiocie korzystania z usług BIPO (1056/DM/22); 25 lutego 2022 r. w przedmiocie remontu budynku Starostwa Powiatowego w Lipnie ul. Sierakowskiego 10B (ZmZ.273.1.2022) oraz umowy o realizację zadań pożytku publicznego o numerach: RP-T/9/2022 z 27 kwietnia 2022 r., RP.032.4.22.2024 z 14 marca 2024 r., RP.032.2.7.2024 z 14 marca 2024 r., RP.032.2.22.2024 z 28 lutego 2024 r., RP-S-12/2023 z 9 maja 2023 r., RP.032.2.18.2024 z 29 lutego 2024 r., RP-K/6/2022 z 27 kwietnia 2022 r., 13) RP-K/9/2023 z 9 maja 2023 r.

dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań publicznych lub zamówień publicznych²⁴.

(akta kontroli str. 300-304, 312-528, 537-543)

1.6. W wyniku oględzin aktualnych wersji strony BIP oraz strony wizytówkowej Powiatu²⁵ ustalono, że na powyższych stronach były opublikowane, odnoszące się do tych stron deklaracje dostępności:

- sporządzone 11 marca 2024 r., z wykorzystaniem wzoru określonego w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2018/1523 z dnia 11 października 2018 r. ustanawiającej wzór oświadczenia w sprawie dostępności zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego²⁶; poddane ostatniemu przeglądowi w dniu istotnych aktualizacji ww. stron, tj. 5 marca 2025 r. Koordynator wskazał, że w deklaracji dostępności opublikowanej na stronie BIP widnieje data bieżącej aktualizacji deklaracji, tj. 5 marca 2025 r. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, deklaracja podlega corocznej aktualizacji, co znajduje odzwierciedlenie w widniejącej dacie jej sporządzenia – 11 marca 2024 r. Data ta oznacza dzień, w którym sporządzono nową wersję dokumentu po analizie poprzedniej deklaracji oraz zmian, jakie zaszły w funkcjonowaniu urzędu. Nie oznacza to, iż w latach wcześniejszych deklaracja nie była dostępna na stronie BIP. W przypadku strony wizytówkowej, Koordynator wskazał, że zastosowany szablon strony nie przewiduje możliwości zamieszczenia metryki poszczególnych artykułów. W związku z tym, brak jest możliwości technicznego udokumentowania daty publikacji deklaracji dostępności;
- zawierające wymagane elementy, o których mowa w sekcji 1 załącznika do decyzji wykonawczej 2018/1523 (art. 10 ust. 3 UDC) oraz elementy określone w art. 10 ust. 4 i 5 UDC, poza informacją lub linkiem do informacji o sposobie dokonania oceny dostępności cyfrowej²⁷;
- opublikowane w formacie HTML, o wymaganych strukturach i identyfikatorach zgodnych z określonymi w dokumencie pn. „Warunki techniczne publikacji oraz struktura dokumentu elektronicznego deklaracji dostępności”²⁸, udostępnionym na stronie BIP Ministerstwa Cyfryzacji, stosownie do art. 12 pkt 7 UDC;
- posiadające, zamieszczone odpowiednio w statycznym nagłówku strony BIP oraz w stopce strony wizytówkowej Powiatu linki, dostępne podczas nawigacji po tych stronach.

(akta kontroli str. 58-107, 244-250, 529-536)

Koordynator wskazał, że na Starostwo nie została nałożona przez ministra właściwego ds. cyfryzacji kara z tytułu niesporządzania i niepublikowania

²⁴ Zagadnienie to przedstawiono szerzej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

²⁵ Przeprowadzonych przez NIK w dniach 26 i 28 marca 2025 r.

²⁶ Dz. Urz. UE L 256 z 12.10.2018, str. 103 (dalej: „decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2018/1523”).

²⁷ Zagadnienie to przedstawiono szerzej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

²⁸ Dostęp: 26 marca 2025 r.

deklaracji dostępności albo niezawierania w niej elementów określonych w art. 10 ust. 3-5 UDC.

(akta kontroli str. 282)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Plan działania na lata 2023-2025 został opublikowany na stronie BIP 2 kwietnia 2025 r., tj. po ponad dwóch latach od jego opracowania, co w ocenie NIK stanowiło nieuzasadnione opóźnienie i świadczyło o nierzetelności takiego działania.

(akta kontroli str. 271-279, 284-296)

Koordynator wyjaśnił, że przyczyną zwłoki w publikacji ww. planu działania było niedopatrzenie.

(akta kontroli str. 284-296)

2. W treści dziewięciu z 13 objętych badaniem umów, na podstawie których powierzono podmiotom innym niż podmioty publiczne realizację zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych lub udzielono zamówień publicznych²⁹ nie było określonych warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań lub zamówień publicznych, co było niezgodne z art. 4 ust. 3 UZD.

(akta kontroli str. 300-304, 312-528, 537-543)

W odniesieniu do umów dotyczących powierzenia realizacji zadań publicznych, Koordynator wskazał w wyjaśnieniach, że wymagania dotyczące zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami powinny być każdorazowo dostosowane do rodzaju zadania publicznego i kręgu jego odbiorców oraz, że w ofertach stanowiących załączniki do ww. umów odbiorcy zadań byli określani liczbowo, znani oferentom i nie zostały wśród nich zidentyfikowane osoby o szczególnych wymaganiach.

NIK wskazuje, że w powyższych umowach i w załączonych do tych umów ofertach, dotyczących realizacji zadań, takich jak: wycieczki, festiwale, turnieje i koncerty, nie było zawartych informacji, z których wynikałoby, że osoby ze szczególnymi potrzebami nie będą beneficjentami efektów realizacji tych zadań. Tym bardziej, że w powyższych ofertach grupy docelowe uczestników działań były określone m.in., jako: 1) 40 osób, w tym seniorzy zamieszkujący w gminie Skępe i we wsi Łąkie (wycieczka z noclegami i wstępem do zwiedzanych obiektów); 2) grupa 50 seniorów, członków klubu oraz innych mieszkańców

²⁹ Tj., umów o realizację zadań pożytku publicznego o numerach: RP-T/9/2022 z 27 kwietnia 2022 r. (na realizację zadania pn. „Kraków i Wieliczka”), RP.032.4.22.2024 z 14 marca 2024 r. (na realizację zadania pn. „Wyjazd rekreacyjno-krajobrazowy do Zakopanego”), RP.032.2.7.2024 z 14 marca 2024 r. (na realizację zadania pn. „Organizacja V Festiwalu Muzyki Rockowej ROCKOKOP w Skępem”), RP.032.2.22.2024 z 28 lutego 2024 r. (na realizację zadania pn. „Szanty nad brzegiem jeziora kikolskiego”), RP-S-12/2023 z 9 maja 2023 r. (na realizację zadania pn. „Turniej Piłki Nożnej z okazji 75-lecia KS Wisła”), RP.032.2.18.2024 z 29 lutego 2024 r. (na realizację zadania pn. „Otwarty koncert podczas V OHZMDP”), RP-K/6/2022 z 27 kwietnia 2022 r. (na realizację zadania pn. „Dostęp do dóbr kultury”), RP-K/9/2023 z 9 maja 2023 r. (na realizację zadania pn. „Życie jest muzyką - wycieczka na koncert”) oraz umowy zawartej 28 października 2024 r. w przedmiocie wykonania dokumentacji projektowej w celu realizacji zadania „Budowa Powiatowego Centrum rekreacji i Sportu w Lipnie” (AG.032.5.16.2024).

Gminy Kikół w wieku 55+ (wyjazd na koncert); 3) 30 osób - członków stowarzyszenia „Lodołamacze” (wyjazd rekreacyjno-krajoznawczy z noclegami i wstępem do zwiedzanych obiektów); 4) mieszkańcy Powiatu Lipnowskiego, uczestnicy zawodów oraz zaproszeni goście – maksymalnie 400 osób (koncert dla uczestników zawodów i mieszkańców Powiatu); 5) mieszkańcy Gminy Kikół i Powiatu Lipnowskiego, uczestnicy części konkursowej - około 600 osób (dwudniowy festiwal muzyki rockowej, plenerowy, z dostępem do zaplecza noclegowego). Z powyższego wynika zatem, że potencjalnymi uczestnikami ww. wydarzeń mogły być także osoby ze szczególnymi potrzebami, a obowiązkiem Starostwa, wynikającym z art. 4 ust. 3 UZD, było określenie w umowach o realizację tych wydarzeń warunków służących zapewnieniu ich dostępności dla ww. osób, tak, by wydarzenia te na każdym etapie ich realizacji odbywały się w miejscach i w sposób spełniający wymagania określone w art. 6 UZD.

(akta kontroli str. 284-296, 300-304, 312-528, 537-543)

W przypadku umowy o wykonanie dokumentacji projektowej dla potrzeb budowy Powiatowego Centrum Rekreacji i Sportu w Lipnie, Koordynator wskazał, że umowa ta zawierała zapisy zobowiązujące wykonawcę do realizacji przedmiotu umowy zgodnie z wszelkimi obowiązującymi przepisami i normami oraz zasadami wiedzy technicznej ustanowionymi przez akty prawne oraz, że w dokumencie „Dostępność Plus”, opracowanym przez Fundację Integracja w 2021 r. na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej podano, że „nie jest wskazane szczegółowe wymienianie w umowie wszystkich parametrów mających wpływ na zapewnienie dostępności, wystarczy ogólne powołanie się na zachowanie zgodności z obowiązującymi przepisami i wiedzą techniczną.”

NIK wskazuje, że w przywołanym fragmencie powyższego opracowania³⁰ faktycznie zalecono niewymienianie w umowie wszystkich parametrów mających wpływ na zapewnienie dostępności, ale tylko tych, wynikających z obowiązujących przepisów budowlanych i technicznych (np. parametry pochylni, schodów, wind, drzwi)³¹. Jednocześnie, wyraźnie też zaznaczono, że umowa musi odwoływać się do art. 4 ust. 3 i 4 UZD, a projekt powinien spełniać minimalne wymagania określone w art. 6 tej ustawy (zgodnie z art. 4 ust. 3 UZD) oraz zasady projektowania uniwersalnego (zgodnie z art. 4 ust. 4 UZD). Podano także przykładowe zapisy w umowach o wykonanie projektu budowlanego dotyczące warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, określające m.in., że przygotowana dokumentacja w szczególności spełni wymagania, o których mowa w art. 6 pkt 1 UZD³².

³⁰ Por. [Dokument opublikowany na Portalu Funduszy Europejskich pn. "Microsoft Word - Umowy z podwykonawcami art. 4 ust. 3 wersja 4_30.11.2021_ost"](#), str. 7-8 (dostęp 18 kwietnia 2025 r.).

³¹ Wskazano, że wystarczy ogólne powołanie się na zachowanie zgodności z tymi przepisami i wiedzą techniczną.

³² Tj. zapisy odnoszące się do: [1] zapewnienia wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych (przewidujące możliwość określenia konkretnych wymagań, np. dostępności wejścia z poziomu terenu, zapewnienia komunikacji pomiędzy piętrami za pomocą windy); [2] zapewnienia dostępu do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych; [3] zapewnienia wizualnej oraz głosowej informacji na temat rozkładu pomieszczeń (przewidujące możliwość wskazania konkretnych rozwiązań, np. oznaczenia wejść do pomieszczeń za pomocą piktogramów oraz w alfabecie Braille'a); [4] przewidzenia rozwiązań umożliwiających osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób (w tym

W objętej badaniem umowie nie określono, w sposób zalecany w przywołanym opracowaniu, warunków służących zapewnieniu dostępności projektowanego obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz nie zawarto zapisów odnoszących się do wymagań wynikających z art. 6 UZD.

(akta kontroli str. 284-296)

3. Deklaracje dostępności opublikowane na stronie BIP i stronie wizytówkowej Powiatu nie zawierały informacji lub linków do informacji o sposobie dokonania oceny dostępności cyfrowej, co było niezgodne z art. 10 ust. 4 pkt 3 UDC.

(akta kontroli str. 58-107, 244-250, 529-536)

Koordinator potwierdził w wyjaśnieniach m.in., że ww. informacje nie zostały zamieszczone i zadeklarował ich uzupełnienie w najbliższym czasie.

(akta kontroli str. 529-536)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia fakt podejmowania działań mających na celu przygotowanie Starostwa do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami, w szczególności wyznaczenie przez Starostę koordynatora do spraw zapewnienia dostępności oraz określenie jego zadań w zakresie zgodnym z art. 14 ust. 2 UZD, a także, opracowanie i wdrożenie planów działania na rzecz poprawy zapewnienia ww. dostępności. Jako nieprawidłowe oceniono: ponad dwuletnie opóźnienie w publikacji planu działania na lata 2023-2025, nieokreślenie w części objętych badaniem umów warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie powierzonych na podstawie tych umów zadań publicznych, a także przypadki nie zawarcia w deklaracjach dostępności wymaganych informacji lub linków do tych informacji.

OBSZAR 2. Prowadzenie działalności przy spełnianiu wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.

Opis stanu faktycznego

2.1. Raport o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego³³ na 1 stycznia 2021 r. Starostwo złożyło 30 marca 2021 r. za pośrednictwem Portalu Statystycznego Głównego Urzędu Statystycznego. Raport wg stanu na 1 stycznia 2025 r., został złożony w odpowiedni sposób 31 marca 2025 r.

Ze względu na zmianę strony internetowej BIP nie można było potwierdzić daty publikacji pierwszego z ww. raportów na tej stronie³⁴, natomiast drugi opublikowano 24 marca 2025 r.

Raport wg stanu na 1 stycznia 2021 r. określał m.in., że żaden z trzech budynków Starostwa wykorzystywanych do obsługi interesantów nie był dostępny

możliwość określenia konkretnych wymagań, np. zaprojektowania strefy przetrwania w budynku przy ewakuacyjnych klatkach schodowych).

³³ Dalej: „Raport”.

³⁴ W toku oględzin stwierdzono, że dokument został opublikowany na aktualnej stronie BIP wg metryczki 31 marca 2021 r., jednak podstrona BIP, na której został zamieszczony, była utworzona 18 marca 2025 r. Starosta Lipnowski podał, że powyższe wynikało z migracji danych ze starej strony BIP, oraz przeprowadzonego porządkowania danych. Było to przyczyną ww. różnic.

architektonicznie dla osób ze szczególnymi potrzebami³⁵. Nie dysponowano środkami technicznymi do obsługi osób słabosłyszących. Wskazano na dysponowanie jedną stroną internetową (częściowo zgodną)³⁶, posiadającą deklarację dostępności. Wskazano na możliwy kontakt telefoniczny, korespondencyjny i faksem.

Raport wg stanu na 1 stycznia 2025 r. określał, że spośród czterech budynków wykorzystywanych do obsługi interesantów, jeden był architektonicznie dostępny w całości, pozostałe częściowo. W dwóch budynkach zapewniano informację o rozkładzie pomieszczeń w dwóch formach³⁷, a w kolejnych dwóch obiektach – w trzech formach. W tym zakresie oględziny NIK nie potwierdziły odpowiedniej informacji w budynku przy ul. Sierakowskiego 10C³⁸. W powyższym raporcie wykazano dysponowanie dwiema stronami internetowymi, częściowo dostępnymi, posiadającymi deklarację dostępności. W dokumencie wskazano, że Starostwo zapewniało kontakt za pośrednictwem poczty elektronicznej i faksu³⁹, dysponowało trzema pętlami indukcyjnymi.

W obu Raportach podano, że Starostwo nie zapewniało na stronie internetowej informacji o zakresie swojej działalności w formach właściwych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W okresie kontrolowanym minister właściwy ds. informatyzacji nie nakładał na Starostwo kary pieniężnej z tytułu nieuzasadnionego i uporczywego niezapewnienia dostępności cyfrowej strony internetowej⁴⁰.

(akta kontroli str. 5-20, 25-27, 294)

Zawartość planów działań na rzecz zapewnienia dostępności opisano w pkt 1.3 obszaru I niniejszego wystąpienia. Koordynator sporządził w marcu 2023 r. sprawozdanie z realizacji ww. planu na lata 2020-2022. W jedenastu punktach wymieniano ono zrealizowane zadania.

Zweryfikowano sposób realizacji wybranych czterech zadań z ww. planu na lata 2020-2022 oraz jedenastu z planu na lata 2023-2025.

Stwierdzono, że w całości zrealizowano dwa badane zadania z planu na lata 2020-2022⁴¹, a dwa wykonano w części⁴².

³⁵ Z zastrzeżeniem, że Starostwo umożliwiała wstęp z psem prowadzącym/asystującym.

³⁶ www.lipnowski.powiat.pl; raport nie wymieniał strony BIP, co opisano dalej w części wystąpienia dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

³⁷ Wymaganiem było zapewnienie ww. informacji co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, tj. w dwóch formach.

³⁸ Zagadnienie to przedstawiono szerzej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

³⁹ Starostwo umożliwiała kontakt także telefoniczny, wymieniono adres poczty elektronicznej oraz faks, gdyż wskazane formy komunikacji powinny służyć osobom głuchym i słabosłyszącym.

⁴⁰ Starostwo nie dysponowało aplikacjami mobilnymi.

⁴¹ Tj.: [1] zapewniono kontakt osobom niesłyszącym za pomocą faksu, o czym poinformowano na stronach internetowych; [2] umieszczono wizualną informację o rozkładzie pomieszczeń w budynku przy ul. Sierakowskiego 10B.

⁴² Tj.: [1] w ramach zadania pn. „Umożliwienie kontaktu osobom z niepełnosprawnością słuchu poprzez wysyłanie wiadomości e-mail” zapewniono kontakt osobom niesłyszącym za pomocą poczty elektronicznej, o czym poinformowano na stronach internetowych, jednak nie opracowano procedury obiegu przekazywania przez koordynatora ds. dostępności wiadomości przesyłanych przez osoby z niepełnosprawnością słuchu do właściwych komórek organizacyjnych; [2] w ramach zadania pn. „Zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie obsługi na poszczególnych stanowiskach pracy” monitorowano kwestie dostępności przy zakupach i inwestycjach służących obsłudze osób z niepełnosprawnościami, jednak nie zrealizowano zakupu lup i ramek do podpisów.

Z planu na lata 2023-2025 zrealizowano osiem badanych zadań⁴³, a trzy niezrealizowane, wg harmonogramu przewidziano na 2025 r.⁴⁴

(akta kontroli str. 21-37, 136-145)

2.2. W okresie od 20 września 2021 r. do 1 stycznia 2025 r. do Starostwa nie wpłynęły wnioski o zapewnienie dostępności architektonicznej lub informacyjno-komunikacyjnej. Od 1 stycznia 2021 r. do 1 stycznia 2025 r. nie wpłynęły także żądania zapewnienia dostępności cyfrowej.

(akta kontroli str. 5-8, 13-16, 20)

2.3. Deklaracja dostępności dla strony BIP powiatu Lipnowskiego nie określała pełnej zgodności z przepisami UDC. Wskazano na dążenie i podejmowane działania w celu osiągnięcia poziomu pośredniego, tj. AA⁴⁵.

W toku oględzin potwierdzono, że strona BIP Powiatu Lipnowskiego zapewniała dostępność cyfrową na poziomie podstawowym⁴⁶, z zastrzeżeniami w zakresie publikacji niektórych treści wyłącznie w formie plików graficznych, braku opisu ikon zamieszczonych na górnej belce (po powiększeniu strony do 200%), a także braku ostrzeżenia o otwarciu przez stronę nowego okna⁴⁷.

Ograniczenia w funkcjonalności po powiększeniu strony oraz brak ostrzeżenia o otwarciu nowej strony nie zostały wykazane w deklaracji dostępności⁴⁸.

(akta kontroli str. 43-52, 244-248)

Deklaracja dostępności dla strony internetowej Powiatu Lipnowskiego zawierała zbliżone zapisy w zakresie dostępności, co strona BIP. Wskazano na dążenie i podejmowane działania w celu osiągnięcia poziomu pośredniego, tj. AA.

W toku oględzin ustalono, że strona Powiatu Lipnowskiego była niezgodna z wymogami w zakresie dostępności cyfrowej w zakresie⁴⁹:

- braku znacznika (fokusu) przy nawigacji klawiaturą;
- braku ostrzeżenia o otwarciu nowego okna;
- ograniczenia informacji o plikach do pobrania;

⁴³ Tj.: [1] zamontowano podnośnik pionowy przy budynku Sierakowskiego 10B; [2] zakupiono jedno krzesło ewakuacyjne do budynku przy ul. Mickiewicza 58 (kolejne zamontowane zostało w budynku Sierakowskiego 10C); [3] zakupiono przenośny powiększalnik, [4] wprowadzono procedurę ewakuacji osób z niepełnosprawnościami; [5] zamontowano poręcze przy wejściu do budynku Sierakowskiego 10B; [6] zamontowano tablice tyflograficzne w budynkach ul. Sierakowskiego 10A i Mickiewicza 58; [7] we wszystkich budynkach umieszczono przy drzwiach tabliczki informacyjne z oznaczeniem pomieszczeń (w tym dotykowo); [8] zakupiono trzy pętle indukcyjne.

⁴⁴ Do wykonania w 2025 r. pozostaje: [1] oznaczenie na szklanych drzwiach w formie dodatkowych pasów ostrzegawczych; [2] wykupienie abonamentu tłumacza migowego online wraz z przeszkoleniem pracowników; [3] wprowadzenie procedur dotyczących psa asystującego.

⁴⁵ Zgodnie z Web Content Accessibility Guidelines (Dalej: „WCAG”) 2.1, [link do strony internetowej zawierającej autoryzowane tłumaczenie na język polski wytycznych WCAG 2.1](#) (dostęp: 31 marca 2025 r.). Przepis art. 5 ust. 1 UDC zobowiązuje do stosowania norm WCAG na poziomie A i AA – wskazanych w załączniku do ww. ustawy.

⁴⁶ W zakresie wynikającym z listy kontrolnej do badania dostępności cyfrowej strony internetowej opublikowanej w [Serwisie Rzeczypospolitej Polskiej](#) (dostęp na 31 marca 2025 r.)

⁴⁷ Odpowiednio dotyczyło to kryterium WCAG (i odpowiednich punktów z załącznika do UDC) 1.1.1, 1.4.4, 2.4.4.

⁴⁸ Powyższe zagadnienia opisano dalej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

⁴⁹ Odpowiednio były to niezgodności w kryteriach WCAG (i odpowiednich punktach z załącznika do UDC): 2.4.7, 2.4.4, 2.4.4, 1.1.1.

- publikowania informacji w formie plików graficznych z bardzo skróconym opisem tekstowym.

Ponadto stwierdzono, że nie działała prawidłowo funkcja czytania maszynowego wbudowana w przeglądarkę, a dostępny na stronie czytnik⁵⁰ nie był dostępny za pomocą klawiatury. W pozostałym zakresie stwierdzono zgodność strony z wymaganiami na poziomie podstawowym.

Ograniczenia w funkcjonalności w zakresie fokusu, brak ostrzeżenia o otwarciu nowego okna, ograniczenia informacji o plikach do pobrania nie zostały wymienione w deklaracji dostępności⁵¹.

Starostwo wystąpiło o potwierdzenie dostępności ww. strony do jej administratora w lipcu 2020 r. Uzyskało wtedy informację, że strona nie spełnia wymogów WCAG 2.1. W rezultacie zlecono administratorom dostosowanie strony za 1,8 tys. zł. Pomimo tych działań, jak ustalono w toku oględzin, strona nie spełnia wskazanych wyżej wymogów WCAG.

(akta kontroli str. 43-45, 53-107, 132, 249-250, 296-299)

2.4. Badanie dostępności architektonicznej przeprowadzono w budynku Starostwa przy ul. Sierakowskiego nr 10C, w którym zlokalizowany był wydział komunikacji i transportu. Budynek poddany był adaptacji i modernizacji na podstawie pozwolenia na budowę z 3 czerwca 2019 r.⁵², a pracę w nim przeprowadzono w latach 2019-2020. W wyniku oględzin⁵³ ustalono m.in., że: przestrzenie komunikacyjne w budynku były wolne od barier poziomych i pionowych, co zapewniało dostęp do wszystkich pomieszczeń obsługi interesantów. Zastosowano oznaczenie wizualne w postaci nazw wydziału na drzwiach wejściowych, ponadto oznakowano poszczególne pomieszczenia tabliczkami z opisem funkcji, także pismem punktowym Braille'a⁵⁴. W ocenie NIK powyższe oznaczenie nie realizowało dyspozycji określonej w art. 6 pkt 1 lit. c UZD⁵⁵.

Nie ograniczono dostępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego. Miejsce ewakuacji wyznaczono na parkingu. Budynek został wyposażony w schodołaz/krzesło ewakuacyjne. O tym wyposażeniu nie poinformowano w deklaracjach dostępności zamieszczonych na stronach internetowych Starostwa⁵⁶.

Weryfikowane wymogi rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁵⁷ zostały spełnione, za wyjątkiem braku krawężnika

⁵⁰ Wraz ze zintegrowanymi z nimi funkcjami w zakresie dostępności, m.in. w zakresie kontrastu, czcionki, odstępu między wierszami.

⁵¹ Powyższe zagadnienia opisano dalej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

⁵² Była to decyzja zmieniająca wcześniejsze pozwolenie na budowę z 3 grudnia 2002 r.

⁵³ Oględzinom przeprowadzonym 2 kwietnia 2025 r. poddano wyłącznie pomieszczenia wykorzystane przez Starostwo, znajdujące się na parterze budynku. Wyłączono z oględzin piętro budynku, w którym zlokalizowana była inna jednostka powiatu, tj., Powiatowy Zakład Transportu Publicznego w Lipnie.

⁵⁴ Brak było informacji głosowej o rozkładzie pomieszczeń.

⁵⁵ Powyższe zagadnienia opisano dalej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

⁵⁶ Powyższe zagadnienie opisano dalej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

⁵⁷ Dz.U. z 2022 r. poz. 1225, ze zm. Weryfikowano w szczególności wymogi odnoszące się do: dojścia do budynku; parametrów pochylni i balustrady; wyznaczenia i oznakowania miejsc postojowych

o wysokości co najmniej 7 cm przy krawędziach pochylni umiejscowionej przy wejściu do budynku⁵⁸.

W budynku znajdowało się także urządzenie służące komunikacji z osobami słabosłyszącymi, tj. pętla indukcyjna.

(akta kontroli str. 24-37, 108, 113-118)

2.5. W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej stwierdzono:

- zgodnie z treścią stron internetowych Starostwa oraz raportem o stanie dostępności na 1 stycznia 2025 r. kontakt ze starostwem zapewniono za pomocą poczty elektronicznej oraz faksu;
- Starostwo dysponowało trzema pętlami indukcyjnymi;

co realizowało dyspozycję wskazaną w art. 6 pkt 3 lit. a oraz b UZD.

Urząd nie zamieścił na swoich stronach internetowych informacji o zakresie jego działalności - w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania⁵⁹.

Jak wskazano w pkt. 2.2 niniejszego wystąpienia, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły do Starostwa wnioski o komunikację we wskazanej przez wnioskodawcę formie.

(akta kontroli str. 13-16, 20, 24-37, 58-107)

Koordinator wskazał, że „Wprowadzenie dla podmiotów publicznych obowiązku likwidacji barier dla osób ze szczególnymi potrzebami ma z pewnością ułatwić życie tych osób, jednak wdrożenie dostępności we wszystkich wskazanych obszarach, tj. architektonicznym, informacyjno – komunikacyjnym, a także cyfrowym, to duże obciążenie nie tylko finansowe, ale też czasowe. Ustawa nie do końca jest precyzyjna, bardzo trudna do wdrożenia w tak krótkim czasie (w tym także w trakcie pandemii), ponadto bez dodatkowego wsparcia, w tym również finansowego. Tak jak wcześniej wspomniano, na niekorzyść działa również harmonogram wdrożenia ustawy, który jest bardzo napięty i w wielu przypadkach niemożliwy do zrealizowania. Dużym praktycznym problemem jest także fakt, iż ustawodawca przewidział obowiązek dla inwestorów zadbania o ujęcie w treści umowy usprawnień dla osób ze szczególnymi potrzebami określonymi w art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Niemniej jednak, specyfika tych zadań nie jest dostatecznie zrozumiana przez inwestorów, często z powodu braku profesjonalnego przygotowania w tym zakresie. Kompetencje takie mają projektanci, którzy zobligowani są do zawarcia w projekcie wszelkich rozwiązań dotyczących dostępności, dlatego zupełnie zbędnym wydaje się fakt, iż odpowiedzialność w tym zakresie jest po prostu dublowana.”

(akta kontroli str. 529-536)

dla osób niepełnosprawnych; drzwi wejściowych i wewnętrznych; progów; dostępu, rozkładu i wyposażenia pomieszczeń higienicznosanitarne dla os. niepełnosprawnych.

⁵⁸ Powyższe zagadnienie opisano dalej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

⁵⁹ Powyższe zagadnienia opisano dalej w części wystąpienia pokontrolnego dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Budynek przy ul. Sierakowskiego 10C nie był wyposażony w informację o rozkładzie pomieszczeń w formie wizualnej i dotykowej lub głosowej, czym naruszono art. 6 pkt 1 lit. c UZD. Stwierdzono wyłącznie oznaczenie wizualne wydziału na drzwiach wejściowych oraz tabliczki z informacją wizualną i dotykową o przeznaczeniu pomieszczeń, zamieszczone przy poszczególnych drzwiach. Powyższe oznaczenie nie zapewniało informacji o rozkładzie pomieszczeń ułatwiającej dojście od wejścia do biletomatu i pomieszczeń obsługi.

(akta kontroli str. 25-26)

Koordinator potwierdził sposób oznakowania ustalony w toku oględzin, wskazał ponadto na oznakowanie budynku nazwą wydziału. Uznano, że jest to wystarczające oznaczenie wizualne i dotykowe. Planowane jest uzupełnienie informacji w formie głosowej.

(akta kontroli str. 532-533)

W ocenie NIK oznaczenie w budynku nie prowadziło od wejścia do miejsc obsługi, a przez to nie spełniało funkcji wynikającej z art. 6 pkt 1 lit. c UZD.

2. Pochylnia przy wejściu do budynku ul. Sierakowskiego 10C nie została zaopatrzona na bocznych krawężniach w krawężniki wystające o co najmniej 7cm ponad jej powierzchnię, co naruszało §71 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁶⁰.

(akta kontroli str. 29, 34)

Koordinator wskazał m.in., że pochylnia została wykonana zgodnie z dokumentacją projektową ww. budynku, sporządzoną przez uprawnionego projektanta, na podstawie obowiązujących przepisów. Brak ten został już zauważony w analizie wykonanej na zlecenie Starostwa i jest przewidziany do uzupełnienia w najbliższym możliwym terminie i w ramach posiadanych środków.

(akta kontroli str. 532)

3. Strony internetowe Starostwa nie spełniały następujących wymogów określonych w art. 5 UDC oraz załączniku do tej ustawy:

- strona internetowa BIP nie spełniała wymogów w zakresie: zamieszczenia poszerzonych opisów dla złożonych elementów graficznych⁶¹, zapewnienia widoczności całości informacji ze strony po

⁶⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1225 ze zm.

⁶¹ Np. skomplikowanych infografik, wykresów, map, itp.; wytyczna 1.1.1 z załącznika do UDC - Treść nietekstowa;

powiększeniu do 200%⁶²; braku ostrzeżenia przed otwarciem nowego okna/zakładki w przeglądarce⁶³,

- strona wizytówkowa nie spełniała wymogów w zakresie: zamieszczenia poszerzonych opisów dla złożonych elementów graficznych; widoczności elementu aktywnego przy nawigacji klawiaturą⁶⁴; braku ostrzeżenia przed otwarciem nowego okna/zakładki w przeglądarce; zamieszczenia informacji o formacie i rozmiarze pliku do pobrania⁶⁵.

(akta kontroli str. 43-107, 103)

W odniesieniu do braków na stronie BIP Koordynator wskazał na trwającą korespondencję z administratorami strony celem poprawy jej funkcjonalności. Wskazał również m.in. że strona wizytówkowa zawiera sekcję przewijanych wiadomości, której funkcjonalność wynika z szablonu strony i jej dodatków. Podkreślił przy tym, że podejmowane są działania mające na celu zwiększenie funkcjonalności tej strony. W zakresie treści graficznych publikowanych bez opisu, wskazał m.in., że niektóre informacje przekazywane do publikacji przez podmioty zewnętrzne nie zawierały tekstowego opisu, a z powodu skomplikowanego układu plików graficznych niemożliwym było opisanie ich w sposób czytelny.

(akta kontroli str. 295-296)

4. Na stronach internetowych Starostwa (BIP oraz wizytówkowej) nie zamieszczono informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci: elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania, co było wymagane art. 6 pkt 3 lit. c UZD.

(akta kontroli str. 73-74, 97-98)

Koordynator wyjaśnił m.in., że na stronie internetowej BIP jest możliwość pobrania Regulaminu organizacyjnego Starostwa w formacie pdf, a ponadto dokument ten został tam zamieszczony w formie możliwej do odczytania. Strona wizytówkowa, ze względu na brak obowiązku, nie zawiera takiej informacji.

(akta kontroli str. 295)

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień należy wskazać, że zamieszczenie regulaminu nie spełniało wymogu zamieszczenia tekstu odczytywalnego, gdyż dokument ten służył innym celom, a przez to zawiera więcej treści, niż informacja o zakresie działania Starostwa dla osób ze szczególnymi potrzebami. Ponadto brak było odpowiedniej informacji w formie nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania. Starostwo w raporcie sporządzonym wg stanu na 1 stycznia 2025 r. potwierdziło fakt niezamieszczenia ww. informacji na swojej głównej stronie. Należy też podkreślić, że wymogi określone w art. 6 pkt 3 lit. c UZD dotyczą każdej strony internetowej podmiotu.

(akta kontroli str. 15)

⁶² Wytyczna 1.4.4 z załącznika do UDC - Zmiana rozmiaru tekstu.

⁶³ Wytyczna 2.4.4 z załącznika do UDC - Cel linku (w kontekście).

⁶⁴ Wytyczna 2.4.7 z załącznika do UDC - Widoczny fokus.

⁶⁵ Wytyczna 2.4.4 z załącznika do UDC - Cel linku (w kontekście).

5. W deklaracjach dostępności zamieszczonych na stronach internetowych BIP oraz wizytówkowej oraz w raportach o stanie zapewnienia dostępności stwierdzono następujące nierzetelne informacje lub braki:

- w deklaracji dostępności zamieszczonej na stronie BIP nie wskazano na ograniczenia w zakresie dostępności polegające na: braku opisu ikon po powiększeniu strony do 200% oraz braku ostrzeżenia o otwarciu nowej strony;
- w deklaracji dostępności zamieszczonej na stronie wizytówkowej nie wskazano na ograniczenia w zakresie dostępności polegające na: ograniczenia w działaniu znacznika (fokusu), braku ostrzeżenia o otwarciu nowego okna, ograniczenia informacji o plikach do pobrania;
- w niewłaściwej sekcji deklaracji dostępności, tj. „aplikacje mobilne”⁶⁶, zamieszczono informacje o braku usług tłumacza migowego;
- rozwiązania ułatwiające obsługę osób ze szczególnymi potrzebami nie zostały zamieszczone w sekcji deklaracji dostępności o właściwej nazwie tj. udogodnienia, ograniczenia i inne informacje;
- w raporcie o stanie zapewnienia dostępności wg stanu na 1 stycznia 2025 r. podano, że we wszystkich budynkach zapewniono informację o rozkładzie pomieszczeń w dwóch lub trzech formach, tymczasem stwierdzono, że informacja zamieszczona w budynku przy ul. Sierakowskiego 10C nie odpowiadała wymogom art. 6 pkt 1 lit. c UZD;
- w raporcie o stanie zapewnienia dostępności wg stanu na 1 stycznia 2021 r. podano informacje o dostępności wyłącznie odnoszące się do strony wizytówkowej, a pominięto informacje o stronie BIP.

(akta kontroli str. 5-8, 13-16, 43-107, 244-250)

Koordinator wyjaśnił m.in., że braki w funkcjonalności stron BIP i wizytówkowej wynikało z błędnej interpretacji wytycznych. Deklaracje zostały zweryfikowane i uzupełnione o prawidłowe informacje, uporządkowano także treść przenosząc ją do działów o odpowiedniej nazwie. W raporcie wg stanu na 1 stycznia 2021 r. omyłkowo pominięto informację o stronie BIP. Ponadto Starosta wskazał m.in., że w budynku przy ul. Sierakowskiego 10C zastosowano tabliczki z oznaczeniami wizualnymi i dotykowym, stąd uznano że częściowo jest w tym zakresie przystosowany. Natomiast informacji o krześle ratunkowym w tym budynku nie zamieszczono w deklaracji z powodu niedopatrzenia.

(akta kontroli str. 294-296, 533)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia systematyczne działania Starostwa w celu poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Działania w tym zakresie były najbardziej skuteczne w obszarze architektonicznym. Jednak jako niewystarczającą uznano informację o rozkładzie pomieszczeń jednego budynku, która powinna zostać zamieszczona co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy.

Nie zapewniono wymaganego poziomu dostępności cyfrowej. O ile weryfikacja uruchomionej w okresie kontrolowanym strony BIP wykazała tylko nieznaczne uchybienia, to funkcjonująca od 2014 r. strona wizytówkowa Starostwa, pomimo

⁶⁶ Starostwo nie wykorzystuje aplikacji mobilnych, tj. informacja powinna być zamieszczona w odniesieniu do innych kanałów komunikacji.

podjętych działań, nie została odpowiednio dostosowana i nie spełniała istotnych standardów w tym zakresie.

W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej, podjęte działania nie zapewniały realizacji wymagań UZD. Zakupiono trzy pętle indukcyjne i uruchomiono wymagane formy komunikacji ze Starostwem. Ustalono jednak, że na stronach internetowych nie zamieszczano informacji o zakresie działalności Starostwa, przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w formie dostępnej dla tych osób.

Stwierdzono także na braki i nierzetelne informacje zawarte w deklaracjach dostępności stron internetowych oraz raportach o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

- Wnioski
1. Określanie w treści umów odpowiednich warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
 2. Zawarcie w deklaracjach dostępności opublikowanych na stronach internetowych informacji lub linków do informacji o sposobie dokonania oceny dostępności cyfrowej.
 3. Zamieszczenie na stronach internetowych informacji o zakresie działalności Starostwa w formie dostępnej dla osób o szczególnych potrzebach.
 4. Podjęcie działań zmierzających do spełnienia dotychczas niezrealizowanych wymagań w zakresie dostępności architektonicznej oraz cyfrowej.
 5. Zwiększenie nadzoru nad poprawnością sporządzanych deklaracji dostępności i raportów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 26 czerwca 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki

Kontroler
(-) Andrzej Grzymysławski
Główny specjalista kontroli
państwowej